

BUDA-PESTA
16 Maiu st. v.
28 Maiu st. n.

Va esî duminec'a.
Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 20.

ANULU XII.
1876.

Pretiul pe unu anu 10 fl.
Pentru România 2 galbeni.

Lumea în chipuri.

Candu durerea-mi e mai mare, si de lacrimi otravita
A mea inima sdrobîta
Intre fericitii lumei nu mai are ce cată;
Candu zarescu in locu de ómeni numai ale loru mor-

minte,

Fara sufletu oseminte,
Ce se 'ncerca idealulu cum mai bine a-lu petă;

Candu virtutea omenescă că o larva mi s'arata
De papusi numai purtata,
Care jóca dupa placulu intemplării ce slujescu;
Candu mi-pare lumea tóta o imensa comedie,

Sia naturei parodiea

Omenirea despojata de-alu seu farmecu omenescu;

Candu in slut'a sa golime vedu desiertulu cum se 'n-
tinde

Peste tóte ce cuprinde,

Si 'n profundulu intunericu invelindu pe Dumnedieu,
Nu ne lasa nici minciun'a iscodita de durere

Pentru-a lumei mangaiere,

Ci a vremei mostenire o destruge 'ntr'unu césu reu;

Candu si tu, o! dulce ingeru, pierdi din a ta stra-
lucire,

Pentru că in omenire

Pân' si ochiulu ce te-admira, te profana, drag'a mea;
Candu pamentulu te slavesce, elu pe fruntea-ti pune-o

péta,

Si pe cătu esti tu curata,

Sarutarea omenirii te 'njosesce pân' la ea:

Eu atunci te furu din lume, idolu scumpu alu vietii
mele,

Si pe aripi usiurele

Fugu cu tine, fugu departe de pamentulu pustiutu,
Si te-ascundu in fundulu lumei, ce-i de-amoru desco-
perita,

A mea patria iubita,
Raiu alu fantasiei, unde e totu omulu fericitu.

Acolo cuprinsi de bratiulu veciniciei creatore,

Imbetati de-amoru si sóre,
Noi sorbimu intinerirea din paharu dumnedieescu;
Patimi mici, ce tinu de pól'a unei vremi imbetranite
De noi fia deslipite,
Caci acolo intre stele altu-felu inimi se iubescu.

Altu-i dorulu, alt'a-i viéti'a, altu-i sinulu care bate
C'unu aventu d'eternitate,

Liberu chiar de suvenirulu pamentescului pecatu;
Deci pe fruntea-ti de regina man'a sfant'a provedintiei
Aureol'a inocintiei

O aprinde la lumin'a unui sóre nepetatu.

Caci podób'a cea mai mare pe o frunte femeiesca
E cunun'a fecioresca,

Impletita 'n infratire de virtute si amoru;
Tóte florile din dins'a bobocei trebui sè fia,

Ce cuprindu o poesia,
Pentru toti unu mirosu dulce, pentru unulu mierea loru.

Acolo 'ntre ceriu si lume, pe-a nemarginirii mare
Tu mi-dai o sarutare

Si 'n a perului teu valuri secoli lir'a-mi o 'nvelescu
Doi luceferi, mari că doru-mi, cu-a luminelor lu-

mina,

Carei vremea se inchina,
Muritorilor arata urm'a drumului cerescu.

Lasa dar din raiulu nostru o privire amorósa

Peste lumea pecatósa

Noi cu mil'a fericirii inc' odata s'aruncàmu,
Si pe toti acei ce inca sè iubescu cu poesia

In a nostra 'mperatia

P'alu amorului aripa pân' la noi sè-i innaltiamu !

Sè ne facem u noia o curte, ah ! o curte 'mperatésca

Din iubirea omenésca

Unu concertu din dulci suspinuri si din cantece de
doru ;

Unde-o calda sarutare din doi unulu inca face,
Acolo marirea zace,

Acolo e nemurirea, acolo este amoru !

Ast'a este a mea lume si-a mea 'ntréga bogatia,

Nesférșit'a fantásia,

Care tie la picioare ti-o intindu că unu covoru ;

Altii au că sè te 'ncante pietre scumpe lucitoré,
Dar eternu nesimtítore,

Eu am lir'a pentru tine si-unu suspinu nemuritoru.

Si pe candu te pierde lumea in a sa desiertatiune,

A mea lira dulce-ti spune :

„Vino draga sè 'nfrunti vremea pe-a cantării veselu
sboru ;

Poesia este 'n tine, langa tine vine-amorulu,

Dupa tine vine dorulu,

Fara tine e mormentulu alu meu singuru viitoru !“

D. Petrino.

Tiranii din amoru.

II.

Si óre ce pote fi caus'a, adeveratulu isvoru alu acestui afrontu, ce se face legiloru ratiunei si naturei ?

Ignoranti'a si vanitatea, dòue concepte, cari sunt inimice de mórte culturei că intunereculu luminei !

Sunt parinti, cari n'au patientia d'a acceptá timpulu candu dora cu dreptu cuventu sè se pote falí cu mintea straordinaria a prunciloru sei, ci audindu ei pote ceva despre Mozart, faimosulu artistu musicalu, (care dejá in estate de siese ani a pusu in admiratiuni curtile domnitorilor din Europa cu maestrósa-i productiune pe forte-pianu) voiescu cu ori ce pretiu că si baetulu loru, in care ei inca au descoperit unu „geniu“ — buna óra ca alu lui Mozart — sè-i delecteze cu rarulu seu talentu. Si astfelii i maltratéza pe sermanulu genialu ca sè produca minuni.

Éca fantan'a reului : *vanitatea* ! Ací ignorantia completa si pechatulu neiertatu. Pe acestia i despretiumu !

Altcum suntemu cu a dò'a causa adeca *ignoranti'a*. Acésta ignorantia, care deosebitu de aceea de mai susu, care e frate de cruce a

vanității, va sè dica, de si dora ómeni culti si cu inima, nu cunoscu puterea intelectuala a copíiloru loru si astfelii ei voiescu a li desvoltá si cultivá spiritulu mai curendu decâtua acésta ar fi cu putintia fara dauna intr'o parte séu alt'a. Despre acestia cu dreptu cuventu se pote dice : „Ertati domne că nu sciu ce facu !“

A cultivá ceva, ce inca nu e desvoltatu; a desvoltá ceva inca neformatu ! Ce lucru ne-naturalu !

Ei voiescu a culege fructe de pe pomulu abiá resaritu, si a mirosa ros'a pana e inca abiá unu pupsioru inchisu ! Despre atari parinti vorbesce Spurzheim, a carui disertatiuni despre frenología si educatiune sunt in tóta lumea cunoscute, candu dice, că unii parinti se temu că pruncii loru nu voru invetiá des-tulu de timpuriú cetirea si scrierea, si de aceea i constringu a petrece multe óre ale dilei in scóla intr'unu aeru stricatu, in locu d'a si otieili corpulu loru prin miscare libera. „Nici odata nu este iertatu — dice Spurzheim — a se cultivá spiritulu in detrimentulu corpului; crescerea fisica sè premérga totu-de-una acelei psichice si apoi au a propasi ambele alaturea fara că facultatea uneia sè intréca pe acceleialte, fiindu sanetatea bas'a, studiulu inse ornamentele educatiunei.“

Totu aceia, căti se occupa cu crescerea copíiloru aru trebuí sè posíeda cunoscintie esacte despre capacitatea spirituala a eleviilor sci, pentru pe a nu li impune sarcine nesuportabile. Candu luntrasiulu si-incarcă nai'a, face acésta numai dupa ce i-a esaminatu capacitatea pentru pondu. Camil'a (drom edarulu) simtiendu-se pré incarcata, nu voiesce a se sculá pana arabulu nu-i usioréza sarcin'a. Unii copii inca se plangu, că nu potu invetiá, atât'a, cătu li se impune, si ce sè vedi ? Arabulu nomadu e mai umanu fatia de unu dobitocu, decâtua civilisatulu cresicatoriu fatia de elevulu seu care e animalu cu minte. Intentiunea acestor'a este buna si nobila, bas'a inse din care au purcesu este falsa, fara ca sè o cunóasca. Pe acestia tocmai pentru aceea departe de a-i despretiu, i compatimim u numai.

Dupa ce astfelii amu fi indegetatu reulu dimpreuna cu causele lui, este pré naturala dorint'a de a si scapá de dinsulu, voimu deci a ne ocupá putintelu de modelu si mijlocele prin cari s'ar puté sterpi din radecina acestu germene roditoriu in simburele desvoltării sociale.

Dintre tóte animalele omulu este la pri-

mulu debutu alu vietii sale fiint'a cea mai neperfecta a naturei. Ticalosu si miseru ce este fara spriginu, si a nume fara spriginulu mumei nu numai că in celu mai scurtu timpu viéti'a i s'ar curmá si ar trebuí sè rentórne la nimicire, adeca la starea de naintea conceperii sale, la neesistintia : ci pentru că actiunile vietii sale sè se pótă manifestá nu mai multu decâtu vegetatiunaminte, adeca sè-si pótă ascurá esistint'a de pe o dì pe alta cu óre-care independintia, trebuesce omului mai lungu timpu ajutoriulu altora, decâtu ori carei specie de animalu. Dreptu ce fórtă nimeritu dice Schiller *): „Animalulu femininu mai curendu si-pótë parasi viti'a decâtu mum'a pe copilulu seu.“ Pe candu puiulu de gaina abia esitù din gaóce scie pigulí la sementia din care se nutresce alaturea cu mum'a sa, copilului trebuescu ani intregi pana va fi in stare a se nutri fara ajutoriulu mumei sale.

Din caus'a acésta rolulu mumei are multu mai lungu sè dureze, decâtu cum de comunu dar mai vîrtozu in clas'a aristocratiei se considera practica : elu duréza peste totu periodulu alu doilea adeca alu copilariei, in parte preponderanta; de aceea ne adresàmu si noi prim'a data catra fraged'a muma, candu ni permitemu a-i atrage atentiunea la acele frumóse datorintie, cari pentru fia-care muma cu simtieminte nobile trebue se fia isvorulu tandretiei materne.

Principiulu de care au a fi condusi toti aceia, căti sunt chiamati a concurge la educatiunea copilului — desvoltarea corpului, animei si a spiritului, va sè dica educatiunea are sè fia *fisica, morală si intelectuala* de odata.

Dar multiumita spiritului de civilisatiune, ce strabate cu taria peste tóte pedecile, numai că sè braveze lumin'a mintii a supra ori ce alte lucruri ei inferioare, fia acele apoi chiar in interesulu civilisatiunii esentiale séu neessen-tiale, salutarie séu funeste, frumóse, nobile séu ba : acuma se cultiva in celu mai mare detrimentu pentru ceialalti factori importanti, numai spiritulu, pentru că astfeliu se esplica cultur'a.

Cumca acésta metoda educationala cătu este de ratecita, destulu de apriatu dovedesce degenerarea fisica a societătii si caderea moralului publicu, ce si-a luatu aventu atâtu de inspaimentatoriu in timpurile nóstre, si care veninu infectivu chiar din orasiele mari că totu

atâte focularie ale culturei se respandesc prin tóte arteriele societătii.

Concedemu că multi princi de timpuríu sunt destinati sciintiei, meseriei, artei etc. si astfeliu educatiunea loru pana inca de totu fragedi se forméza in directiunea respectiva. Aceea in se nu ni va denegá nimenea, că la ori ce cariera, că sè fia elevulu odinióra membru folositoriu si placutu alu societătii, are sè fia *sanetosu, onestu si intieleptu*, si acésta frumósa trinitate a calitătiloru individuale numai sub influinti'a acelui regimur se pótë ajunge, care este compusu din cei trei factori cardinali mai susu indicati.

Educatiunea ce se da copilului pana la 7—8 ani sè se marginésca déca nu eschisivu, principalminte la desvoltarea fisica, semenduse totu odata in fraged'a-i inima acele invetaturi blande, cari au a-i pune de micu o basa solida moralului. Dar déca este de condamnatu parintele si educatorulu pentru cutare negrigire, omisiunea acelei datorintie care i se impune de catra insa-si natur'a elevului, adeca satisfacerea pretensiunilor organelor sale este mai pe susu de tóte condamnabila. Si acésta datorintia imperativa multi dintre acei parinti pecatosi, pe cari i amu apostrofatu de tirani din amoru nu numai că nu o implinescu cu seumpetate: ci chiar se nisuiescu a produce rezultate contrarie.

Copilulu se afla in periodulu evolutiunii, fia-care organu se manifesta in gradu mai mare, acésta fervente miscare a organelor particolare facu o revolutiune generala a complexului intregu, de aci se esplica si petulant'a pruncilor sanetosi, ce parintiloru causéza atâta amaratiune, pe candu ei aru trebuí sè-si gratuleze că copíii loru dau asiá eclatante semne de viétia si sanitate. Din contra nici odata sè nu se bucure de asiá numitii „princi solidi.“ O aparitiune că aceea a copíiloru linișciti nici odata nu e caracteristica starei normale. Copilulu tacutu, retrasu din societatea confratiloru sei, bunu, ascultatoriu, de securu că nu simte bucurí'a si fericirea acelora. Elu va imprimí cu o adeverata subordinare fiésca tóte căte i se recomenda séu impune de catra parinti, dar cu aceea apathía intr'adeveru trista cu care va primi d. e. vestminte de pasci, séu incunoscintiarea că are sè mérga prim'a data la scóla.

Si tóte aceste simtome, cari merita compatimire si nu invidiare provinu séu din anomalía fisica, séu adese ori din defectulu óre care a facultătii intelectuale. Căci este consta-

*) „Über den Zusammenhang der thierischen Natur des Menschen mit seiner geistigen.“

tatu că cei mai talentati copii sunt mai nepacincici; neinfrenarea si escesele loru sburdate insufla grigia. Acestea pana a nu deveni striatióse altora nu trebue innedusite, căci loru insi-ne numai spre folosu li sunt.

Gimnastic'a, mijloculu atâtu de importantu pentru intarirea membrelor si promovarea sanetătii sè nu fia trecuta cu vedere din partea nici unui parinte si institutoriu. Copilulu de ori ce secsu sè nu fia lipsit de bine-facerile acestui mijlocu salutariu. Gimnastic'a nu numai intaresce si desvólta organele sante, ci chiar multe abnормităti ereditate si câstigate, ce desfiguréza simetri'a constructiunii corpului potu fi prin efectulu acestui instrumentu ortopedicu netedite si delaturate.

In privint'a alimentatiunii si a vestminitelor observàmu pré multa grija si atentiune in cele mai numeróse familii din clasele mai civilisate. Mam'a gelosa de floréa sanctatii pruncului seu, cu o gingasia precautiune lu-fresce de tóte influintiele stricatióse atâtu prin mancare, cătu prin vitregitatea si capriciele naturei. Inse chiar acésta pré incordata, de si in intentiunile loru laudabile mesure de ingri-gire facu pe elevu disponibilu la tóte acele suferintie, de cari tocmai voiescu a-lu ferí. — S'au cine n'a esperiatu candva in cutare cercu familiaru cum respingu copiii cu indignare bucatele, ce li se impunu, si ofteza indesiertu dupa acelea cari loru li placu si cari de secura si mai bine li convinu!

Unu instinctu óre care, ce observàmu la animalele de casa in privint'a poftirii si respingerii cutarui nutretiu, se manifesta si la omu, dar principalmente la copilu, si déca animaleloru de casa nu li intindemu decât nu-trementu, care loru li este mai bine primitu, pentru ce sè denegàmu noi acésta procedura intielépta de la copilu, mai vîrtosu candu de la nutrirea convenienta gustului seu depinde in mare parte formarea temperamentului seu ?!

Apoi ce se mai dicem despre acei parinti, cari purcediendu din fals'a teoria, că copilulu trebue deditu la fie ce mancare, pana ce acest'a nu manca curechiulu din blidu nu capeta din scoverdile ce le-a diaritu in tinda ?? Pentru că cineva sè pôta judecă daunele ce se causéza prin acésta nesocotita fortia la mancare, cugetu că nu se recere multa cunoscintia a fisiologiei digestiunei.

Astfeliu de ratecite apucaturi observàmu si in privint'a imbracaminteloru. Pe candu copilulu de agronomu la satu in butulu celoru mai crâncene tempestàti, prin plóia si ninsóre

mergêndu elu voiosu, nu este alteratu in rumen'a-i sanetate — pe atunci coconasiulu de la orasiu, care nici din odaia nu ésa érna fara a fi invescutu din crescetu pana 'n calcâiu in vestminte bine cuptusite, la cea mai ne'nsem-nata schimbare a timpului e atacatu de jungiuri, tusa etc. candu apoi este avisatu la ajutoriulu medicului si medicinei. Déca catra acésta mai adaugemu si aceea, curioasa maniere de precautiune prin care copilului nu-i este iertatu a umblá pe afara cu capulu descope-ritu, ce atâtu de multu promovéza evaporarea si intarirea perului, i este opritu a bé apa decât numai incaldita : ni putemu foriná o idea chiar despre sistematic'a procedere intru rui-narea eleviloru.

Noi amu dorí, că sè se concéda pe deplinu copilasiloru, cari se afla in periodulu evolutiunelor, sburdarea de căte ori numai li concede timpulu in aerulu liberu. Risulu, strigatele inocente de bucuria nici odata sè nu fie conturbate, ma chiar promovate, pentru că acestea sunt salutariele canale, pe cari decurgu undele eleminteloru imbuldite a spiritului copilarescu. „Si totusi comitu multi parinti — dice Brigham *) — marea nebunia d'a oprí aceste manifestatiuni a bucuriei si d'a innadusi in ei ori ce espresiune a vioiciunei. Fra-gedelor su crescintie sunt risulu si strigatele naive in presint'a parintiloru strictu oprite, fiindu ei necesitati a tacé si siedé nemiscati, asemenea papusieloru, pe candu suavele si ah cătu de scurtu duratóriele impulse a bucurie-loru prunesci sunt condamnate la amurtire consumatória !“

(Finea va urmă.)

Georgiu Vuia.

R e n e g a t u l u .

Novela din suferintiele Romanului.

(Urmăre.)

— Cum se pôte?... Dór' de nu sciu candu n'a ploiatu, ca sè se rumpa vre-unulu din stanca!...

— Chiar de asta me miru si eu. Inse e asié! — observà husariulu Ferencz.

Dupa cuvintele aceste cu totii se scoborîra din trasura, apropiandu-se de bolovanulu fatalu.

Bolovanulu erá mare.

— Haidati! — dise inse Béla. — Óre cum va trebuiá sè-lu rostogolimu din cale!...

*) „Verstandesbildung des Kindes“ etc.

Si cu totii se apucara de lucrulu acest'a neasteptatu si neplacutu. Inse insedar, caci bolovanulu greu nu voiá nici sè se misce.

— Ací numai cu nesce pari amu puté sè ni ajutàmu ceva! — opinionà birjariulu Mozsi.

— Avemu vre-o secure? — intrebà Béla rapede.

— Avemu, maria-ta.

— Apoi du-te dar iute, Mozsi draga, si taia vre-o câti-va pari. Dar grabesce! . . .

Birjariulu indata alergà la trasura. Luà de ací securea si disparù in padurea din apropiere dupa parii doriti.

— Nu ar fi óre mai bine, ca sè rentórcemu! — intrebà intr'aceste junele Pista, pe unchiulu seu Béla, cugetandu dinsulu pote, cà cu greu voru puté delaturá bolovanulu, si cugetandu mai probabilu la aceea, cà rentoreén-ndu-se, in sér'a acést'a pana mane ce bine si-ar mai puté petrece cu adorat'a sa Etelca.

— Si eu asiu dice se rentórcemu, unchiule draga! — aproba indata frumós'a Emilia, care siguru inca va fi cugetandu mai multu la doritulu ei.

Béla surise, ca si candu ar fi intielesu de locu oftàrile tainice ale acestoru doi amorosi.

— Asié asiu crede si eu, — audim'u acum si pe husariulu Ferencz, — fiindu cà stàmu dejá de o jumetate de óra ací, si va mai trece atât'a timpu pana ce vomu scapá de acestu bolovanu, si noi astu-felu inseràmu pré tare inainte de ce vomu puté trece peste „gur'a ursului“! . . .

— Pfui! — infruntà Béla pe toti. — Voi par' cà sunteti fricosi! . . . Éca, Mozsi chiar vine cu parii. Indata vomu scapá noi de ací. Si déca vomu si ajunge ceva mai tardiu la „gur'a ursului“, nu vedeti voi ce séra frumósa vomu avé, incâtu la lumin'a lunei si a lampelor de la trasura cá si diu'a putemu caletorí! . . .

— Aceea e dreptu! — aprobara cu totii, inse mai multu pentru aceea, cà i-au infruntat de fricosi.

Sosindu apoi Mozsi cu parii, fia-care luà câte unulu, si asiediendu capetele pariloru sub bolovanu, incercara astu-felu a-lu redicá si impinge din locu.

Si in fine reesira a delaturá intr'atât'a bolovanulu din cale, in câtu trasur'a putea se paseze prin „strimtura.“ Dar de trud'a lunga si grea la toti li curgea sudori pe frunte si facia.

Si candu esise apoi trasur'a din acestu locu fatalu, incepea dejá sér'a a se mestecá cu nòptea.

Dupa o jumetate de óra trecuse dejá trasur'a si peste drumulu ingustu si periculosu care conducea catra „strimtura mare.“ Intrase apoi fara vre-o pedeca si prin gur'a „strimturi.“ La mijloculu strimturei inse, caii cei din nainte incepura d'odata a se oprí de sine, a bate cu copitele si-a sforaí din nasu.

Birjarulu Mozsi dimpreuna cu husariulu Ferencz, tresarira adancu.

— Ce e ast'a? — intrebà Béla rapede.

— Nu e lucru curatu, maria-ta! — respunse husariulu.

— Dar ce e?

— Éra unu bolovanu!

Acum si Béla tresarì puternicu.

— Da, maria-ta, — asigurà si Mozsi, — si inca unu bolovanu mai grozavu decât' celalaltu.

Erá petrundiatoriu dupa cuvintele aceste de a priví feciele desperate ale tuturora. Dinsii toti scieau bine, cà de ací rentórcerea e imposibila. Dinsii cu totii scieau, cà déca nu voru puté delaturá bolovanulu din cale, voru stá ací prinsi cá intr'unu carceru, fara cá in aceste locuri selbatice, in acést'a „strimtura“ de spaima sè pota in nòptea acést'a sperá vreunu ajutoriu.

Alt'a otarire nu puteau sè-si ieie, decât' in ori ce modu sè delature bolovanulu din cale . . .

Dar bolovanulu erá formidabilu!

Desperata positiune. Si erá cu atâtu mai desperata, cà li trebuiá acum éra pari, dar giuru impregiuru nu se vedea numai restópe si abisuri colosal, incâtu erá peste putintia omenésca, cá óre cine-va sè tréca peste aceste, si din padurile indepartate sè aduca parii cari i-au lasatu ací.

Unu singuru remediu mantuitoriu mai erá. Si acest'a erá, cá óre care va sè se rentórcă la „strimtura mica“ si sè aduca parii cari i-au lasatu ací.

— Du-te, du-te Mozsi draga! — dise superatulu Béla, vediendu si dinsulu cà altu modu nu esiste.

Si birjariulu Mozsi indata si plecà catra loculu numitu ca sè aduca parii.

Ceilalti remasera langa trasur'a in „strimtura mare.“

Ací, in strimtura acést'a, nici radiele lu-

nei si-a steleloru nu puteau strabate. Nici ceriulu nu se vedea, caci capetele stanciloru colosale se intelniau la olalta d'a supra drumului. Si negru ca iadulu era intunereculu in giurulu acestoru caletori desperati. Si numai la lumin'a lampeloru trasurei vedea dinsii bolovanii stanceloru aternandu a supra capetelor loru mai infioratoriu decat sabia infricosiata a lui Damocle.

Ceriu par' ca a voitu, ca acesti caletori, cari nu cunoseau decat numai fericirea vietii, cari erau dedati a trai numai in bucurii si imbuibari, se-i cunoscera acum puterea lui, se vedea, ca unu simplu bolovanu aruncatu in calea loru, i poate aduce in desparare, i poate face se guste si ei din pocalulu amaru alu suferintelor, si li poate areta ca ce e acel chinu, in care arunca ei fara indurare atatea nevinate suflete omenesci.

Abie dupa o ora buna putu birjariulu Mozsi se se rentorca cu parii doriti.

Si candu apoi, dupa o truda indelungata si amara vedemu apoi miscandu-se trasur'a si din acestu pasagiu atatea de fatalu, s'afflau dinsii dejai in puterea noptii.

In aceste ore misteriose ale spiritelor aveau dinsii se caletoresca catra loculu celu mai periculosu, catra : „gur'a ursului“ . . .

Dupa unu patrariu de ora trasur'a ajunse dejai aprupe si de acestu locu, si numai vre-o cati-va pasi mai trebuiau facuti, ca se paseze si peste elu.

— Opresce! — strigă d'odata husariulu Ferencz punendu si dinsulu manile pe franele cailoru.

Strigatulu acesta atatea era de cutremuratoriu, incatotu toti se spariara.

— Dar ce e? — intrebă Béla.

— Nu e bine, maria-ta! — respunse husariulu tremurandu visibilu si tienendu in manile sale doue pistole pe cari repede si le scose dejai din scurteic'a sa.

La vedere armeloru ceilalti se cutremurara si mai adancu.

— Dora ni sta cine-va in cale? — intrebă Béla.

— Uitati-ve numai, — areta husariulu, — acolo langa „isvorulu hârcei“ se vedu de radiele lunei umbre de omeni, cari trebue ca stau ascunsi intre pietrile „stanciei de merte!“ . . .

— Asi e! — observara cu totii.

Dar nici nu pronunciara inca dinsii bine

acestu cuventu, si in aceea-si clipita, d'odata ca si candu din pamantu aru fi resaritu, o multime nenumerata de individi incungurara trasur'a, si inainte de ce ore-care va ar fi pututu ave timpu de a se apera seu opune, totu atatea de multe bratii puternice ca ferulu se indreptara a supra loru si i trasera la pamantu.

De spaima fraged'a copila Emilia lesină indata.

— Hotiloru, ce voiti voi? — murmură Béla infuriatu.

— Taci, blastematule! — strigă unulu dintre ei. — Tu esti hotiu! Noi n'am venit se vi furamu banii vostrui. Nu vremu se vi rapim uverea si bunulu vostru! . . . Numai voi o faceti acesta, fara rusinare, chiar si la lumin'a dilei, chiar si in facia lui Dumnedieu! . . .

Voca infricosiata a acestui individu o cunoscem. Era Petru Tibreanu.

— Dar ce voiti cu noi? — audim pe Béla.

— Voimu se scapamu lumea de nesee pe catosi si pagani ca voi, cari n'au frica si temere nici chiar de Dumnedieu! . . .

La aceste cuvinte, ca si la unu semnalu dorit, vedemu ceta acestoru individi resbunatori intr-o clipita redicandu in aeru pe Béla si husariulu Ferencz, alergandu cu ei catra „gur'a ursului“ . . .

Si peste cateva minute apoi, vedemu la „gur'a ursului“, la acesta prepastia infricosiata, sburandu susu in aeru trupurile aruncate alu acestoru nefericiti, si disparandu apoi pentru totu-de-una in abisulu infioratoriu.

Si urmă apoi indata o scena si mai teribila decat acesta.

Victime noue vedemu transportandu-se era catra loculu de perdiare.

Aceste victime erau birjariulu Mozsi, jumele baronu Pista, si lesinat'a copila Emilia.

Ceta resbunatoria inca nu ajunse cu dinsii la „gur'a ursului“, dar numai vre-o cati-va pasi mai erau de facutu, si acesti nefericiti, a caroru vieti era legata numai de acestu firu slabu, de acesti pucini pasi, inca aveau se dispara pentru totu-de-una.

Dar in acesta celu mai infricosiatus momentu se audira d'odata din indepartare nesee tropote de calu.

(Va urma.)

Mihaiu Cirea,

R A N E L E N A T I U N I I .

— Romanu, de IOSIFU VULCANU. —
(Urmare.)

Dar dinsulu trebuiá sè aiba mai alesu unu public ungurescu, caci acuma ungurii erau la putere, ei aveau sè spriginésca realisarea aspiratiunilor lui, ei trebuiau sè-i duca vesteia in tòte partile, sè-i faca renume pana si la ministeriu. La ei avea sè-si faca poporitate.

Va sè dica, trebuiá sè vorbésca unguresce, caci ungurii numai asiá lu-puteau intielege.

Unu preotu romanu sè pronuncie o predica ungurésca! Ide'a acést'a in primulu momentu i paru cam curioasa; inse mai tardiu, tocmai pentru că era curioasa, i paru fórt originala, si pentru acést'a i placu, si decise a o traduce in realitate.

In cátu privesce nunai limb'a, putea sè indeplinésca usioru acést'a, caci elu scie bine unguresce; ma unii diceau, că vorbiá mai naturalu acésta limba decátu cea romana. Se pote, caci nascutu intr'unu comitatungurisatu, nici elu nu putu sè faca exceptiune din inteligint'a romana de acolo.

In privint'a locului inse nu putu sè gasésca asiá usioru unu espedientu.

A predicá in o biserică romana unguresce, si tocmai in ceea din capital'a comitatului! Ast'a era prim'a lui idea. Si o gasì fórt potrivita pentru scopulu seu. Cum sè nu? In capital'a comitatului siedea fruntasii ungurilor, barbatii mai renumiți ai loru, cari la guvern aveau cea mai mare inriurire. Audindu, că in biseric'a romana se va tînè o predica in limb'a ungurésca, toti voru fi gata sè se infatisieze chiar si pentru nouitatea intemplării, abstragendu de la impregurarea, că are sè vorbésca parintele Plopescu, de a carui oratoria si dinsii avura ocasiune sè audia multe laude. Ungurii acestia admirandu-i acolo talentul oratoricu, dar mai alesu ascultandu frasele sale umflate de patriotismu magiaru, i voru face renume, si astu-felu voru conlucrâ toti la realisarea visurilor sale de innaintare.

Inse ori cátu de potrivita i parea acésta idea, totusi nu cutedià a se prende a o esecută. De candu-i lumea asiá ceva nu s'a facutu in acea biserică. Se temea, că poporenii lui — in just'a loru indignatiune — se voru scandalisá si voru dà espressiune numai decátu simtiementului loru, si asiá usioru s'ar puté escá unu sacrilegiu, — ér ungurii inca lu-voru considerá mai multu că pe unu lingusitoru, si asiá nu-si va folosi nimica.

Va sè dica, trebuiá sè afle altu locu spre a figurá in elu că intr'unu teatru comediantulu, care declama pentru aplausele publicului.

Sí i plesnì prin minte, că déca in biseric'a romana nu va puté sè tîna acea predica, va pronunciá o la cutare ingropatiune, sub ceriulu liberu, unde se pote vorbí in ori ce limbă.

Dar spre acestu scopu trebuiá sè móra vr'unu omu notabilu. Inse aceia toti erau sanetosi.

Parintele Plopescu totu sperá in Dumnedieu, că va binevoi a ciuntá firulu vietii óre-caruria dintre ei; intr'aceea compuse o predica minunata in limb'a ungurésca, pentru că la timpulu eventualu sè fia numai decátu gata.

Acuma dara si predica numai mortulu mai lipsea. In tòte deminetile si serile indreptá dinsulu ru-

gatiuni ferbinti catra tronulu celu cerescu, că sè-i implinésca cererea, sè móra vr'unu omu mai cunoscetu, numai pentru că dinsulu sè pote tîne o predica in limb'a ungurésca.

Inse — par că n'ar fi fostu nici unu medicu in orasiusi acela — nu numai omu mai de frunte, dar nici altulu mai micu, n'a murit u in parochia sa in decursu de trei septemani.

In sfîrsitu incepù a desperá, si acusá pe Dumnedieu, că este nedreptu fatia de elu, caci pana candu altora li-a datu terenu de escelare, lui lu-refusa cu desevêrsire.

— Ah! numai odata sè potu rostí o predica in limb'a ungurésca, frumosu si sonoru, asiá cum o pronuncia inteligint'a romana din comitatulu meu, — esclamà elu, — sciu că asiu eucerí pe toti. Asiu incantá tòte animele, asiu incatusiá tòte mintile. Si atunci viitorulu meu ar fi frumosu!

Inse prilegiulu acest'a nu se apropiá de felu. Fruntasii romani erau atâtu de negalanti, incâtui nici unulu nu mori, pentru că tinerulu si „esclintele oratoru bisericescu“ — cum se numiá elu pe sine insusi — sè-si pote realizá poft'a animei sale.

Totu asteptandu astu-felu momentulu fericit, in care va audi, că óre-care poporeanu de frunte alu seu a murit, petrecea dilele in ceea mai mare nelinișee si nerabdare, candu éta odata vinì crisniculu, că este mortu si trebue sè tragă clopotele.

Ce scire imbucuratória fu acésta pentru elu!

Numai decátu sari de pe divanu, si lu-intrebă:

— Ce felu de mortu? Mare séu micu?

— Mare, — respunse crisniculu.

Abia si-putu ascunde bucuria. Asiá dare este unu mortu mare, care se pote inmormentá cu prediciune. Numai atât'a mai trebuiá sè scia, déca acel'a a fostu unu poporeanu de frunte?

Deci intrebă :

— Cine?

— Unu tîganu, — respunse crisniculu intr'unu tonu de disprețiu, care semnalá, că nu va fi cine sè plătesca stol'a, ci mortulu va trebuí ingropat gratis.

Unu tîganu!

Ca si candu l'ar fi udatu cu unu ciuberu de apa rece, tocmai asiá sunara aceste cuvinte in audiulu parintelui Plopescu. Elu a asteptat unu mortu de frunte, caruia sè se pote face pompa mare, si pe care sè-lu pote iumormentá cu prediciune ungurésca; dar éta a murit u bietu tîganu, care nu se pote inmormentá decátu numai simplu, unde elu nu are sè tîna nici prediciune, si nu pote chiamá inteligint'a magiara că sè-lu admire.

Ce sarbeda desamagire, dupa unu visu atâtu de frumosu!

Sermanulu omu ajunse la culmea desperatiunii sale.

Ce sè faca acuma dinsulu cu prediciunea sa bombastica, pe care a pregatit-o cu atât'a studiu, si de la care asteptá unu efectu asiá de mare si unu rezultatu atâtu de favoritoriu pentru realisarea aspiratiunilor sale in viitoriu?

Sè o dica la inmormentarea unui tîganu?

Dar nu se potriviá de felu? S'ar fi facutu batjocura. Si-apoi nimene n'ar fi vinitu sè-lu asculte.

— Dómne! pentru ce n'ai lasatu sè móra unu omu cum se cade, in loculu acestui prepadit u tîganu?! — esclamà dinsulu necasit u ce erá.

Tiganulu fu inmormentat. Apoi trecu érasi o septemana, si totusi inca nici unu omu de frunte nu voi sè móra.

In fine éta in o di trasera clopotulu la — calvinu. Parintele Plopescu scóse unu suspinu.

— Ah! ce fericitu e preotulu calvinu, — disse elu, — acela are mortu, inse eu — n'am! Ce bucurosu l'asiu inschimbá cu unu Romanu!

Si numai decâtu se inseninà, caci i plesnì prin minte o idea bizara, si se intrebà:

— Ore n'asiu puté eu predicá la inmormentarea acelui calvinu?

Si numai decâtu totu dinsulu si-respusne:

— De ce nu? E dreptu, cù la asia ceva inca nu s'a pomenit; dar tocmai pentru acésta ar fi unu ce nou, suprindictoriu, care ar atrage atentiunea publica si mi-ar puté folosi multu!

Si érasi statu pe gânduri. Apoi érasi continuà:

— Si in sfirsitu, ori care ar fi deosebirea intre religiunile nóstore, au nu sunt si calvinii crestini intocmai cù noi! Eu nu sum bigotu. Nu gasescu nici unu pecâtu in aceea, cù voiu tiné o predica la inmormentarea unui calvinu.

Meditandu totu asiá, in fine se linisci, si hotari cu desevérsire sè tina acea predica, de cumva preotulu calvinu lu-va iertá. Inse acel'a i erá prietenu din copilaria, si asiá n'avea nici o temere, cù dora i va refusá cererea.

Acuma numai aceea mai urmá, sè afle cine a fostu mortulu? Caci déca si acel'a va fi fostu vr'unu tiganu, ajo érasi si-va puté pune poft'a in cuiu. Dar in privinti'a acésta se linisci numai decâtu, aducéndu si a minte, cù tiganii din orasiusi toti sunt poporenii lui.

Se imbracă dara iute si merse a intrebá, cù cine a murit?

Spre cea mai mare bucuría a lui aflà, cù repausatulu este unu conte, care a jucatu unu rolu forte mare in viéti'a publico-politica a tierii unguresci; a fostu unu omu de frunte in acestu comitat, cunoscutu si stimatu de comunu pentru multele sale acte filantropice.

Tocmai astu-felu de mortu i trebuiá lui.

Cátu de frumosu va puté vorbí despre patriotismulu lui, despre fratieta desvoltata de elu, — si cátu de bine va puté condamná pe toti cei nu urmeza acésta cale!

Tocmai se potrivia cu predic'a pregatita de dinsulu mai de multu.

Merse dara numai decâtu la preotulu calvinu, si i comunicà vointi'a. Acel'a fu suprinsu, dar se invòi, cu conditiunea inse de a obtine si aprobararea né-muriloru repausatului.

Aceia inca se invoira, si cu atâtu mai vîertosu, caci soci'a repausatului, si acuma veduv'a lui, erá romana, o simpla féta de tieranu.

Bucuri'a parintelui Plopescu erá nemarginita. Pan'acuma numai odata a tinutu cuventare ungurésca in publicitate, candu si-a rostitu professiunea de credintia politica in calitate de candidat la deputatia, dar atunce s'a blamatu uritu; caci voindu sè imitez pe Zimbranu, pentru prima-óra a cutediatu sè bla-meze stindardulu nationalu, din care causa Romanii l'au parasit cu indignatiune, éra magiarii si-a batutu jocu de elu — cù de unu instrumentu orbu.

Acuma inse avea sè figureze pe altu terenu, mai propriu lui, pe care putea sè repareze caderea de a-

tunce, ma inca sè se si innaltie si sè-si elupte admiratiunea tuturora.

Acuma avea sè dica o predicatiune, in care eu citatiunile sale din sant'a scripture va putea sè aco-pere multele defecte politice ale cuventării sale.

E bine, spre a puté face unu efectu mare, avea trebuintia de unu publicu forte numerosu. Deci, de si sciea, cù la acésta inmormentare totu orasiulu va fi de fatia, ma voru viní némuri si cunoscuti si din alte parti ale tierii: totusi parintele Plopescu se ingriji inca de timpuriu, cù scirea despre predicarea lui in limb'a magiara sè se respondesca cátu mai tare in publicitate.

Deci sub nume falsu scrise la tóte diuariile din Budapesta — afara de cele romanesci — cù la inmormentarea contelui si marclui patriotu magiaru X., in orasiulu N. N., si tinerulu dar escelintele oratoru bisericescu romanu Nyárfay Szemprő va tiné predicatiune in limb'a ungurésca.

Caci este de insemnat, cù parintele protopopu numai romanesc se seriá „Plopescu,” — ér unguresce figurá totu sub numele „Nyárfay.”

Dar nu este elu uniculu, care facea asiá. Mai sunt intre noi si altii, cari au asiá cátu döue nume, par cù conumele s'ar puté traduce.

Avisulu tramsu la diuariile magiare din Budapesta aparù si in fóia locala ungurésca, inse aice cu mai multu forfoiu, insotit u de laude mai mari, si adausu cu unu apelu catra publiculu ungurescu, cù sè useze de acestu prilegiu spre a audì pe „escelintele oratoru bisericescu romanu” si in limb'a ungurésca.

Nu scimu acestu apeln, séu dora numai popor-litatea cea mare a repausatului, au fostu caus'a, dar atât'a e positivu, cù la inmormentare se adună unu publicu forte numerosu.

Ceremoni'a dupa ritulu calvinu se seversi iute, si dupa ce nimica nu mai remase de indeplinitu, se dete semnalulu parintelui Plopescu, cù pote sè incépa a vorbá.

Dinsulu aruncà o privire de triumfu in giuru de sine, cù si generalulu care se uita a supra armatei sale pe care o comandéza, si imbracandu o fatia din cele mai pline de pietate, si-facu cruce si incepù sè vorbésca.

Faptulu erá cam curiosu, cù la o ingropatiune calvinésca sè se faca cruce, si unora dintre calvini nici nu le viní pré bine la socotéla acésta; dar uitara de curendu superarea loru, caci „az oláh pápa” vorbiá frumosu, adeca pe placulu loru, si cuceri in timpu scurtu complacerea tuturorungurilor.

In restimpu de o óra si jumetate — mai pe scurtu santi'a sa nu scie sè vorbésca, — parintele Nyárfay facu o excursiune cátu de aventurosa in tóte regiuniile politice; facu panegiriculu unui patriotu, care mai pe susu de tóte considera patri'a s'a; improscà o filipica strasnica in contra politicei moderne a unoru Romani rataciti, cari punu in sirulu primu totu-de-una nationalitatea loru Condamnà aspru acésta tendintia, inferà pe toti corifeii ei de-a rôndulu, si incheia, dicéndu cù in tiér'a acésta toti suntemu unguri.

Cuventarea produse efectulu celu mai mare. De cumva aceea s'ar fi rostitu intr'unu teatru, séu in vr'o adunare publica, ascultatorii de siguru aru fi eruptu in aplause. Inse nu este datin'a, cù o predicatiune sè

se aplaude, deci toti se despartira in tacere, dar adancu emotionati.

Parerea generala intre unguri fu, ca parintele Nyárfay e nu numai oratoru eminentu, dar totu-odata unu patriotu magiaru de omenia.

Toti disera, ca dinsulu merita se fia episcopu, seu celu putinu se inainteze in rangu.

Opiniunea publica ungurésca fu dara cästigata. Parintele Nyárfay era fericitu. N'a asteptatui incedar. A escelatu si si-a atrasu atentiuinea generala. A facutu unu pasiu catra scopulu seu.

Si că acest'a se fia si mai siguru, si-tiparì cu ventarea in cäte-va sute de exemplare si o tramease tuturoru notabilitatilor magiare, incepandu de la ministri si pana josu; ca toti se-lu cunosca, ce bune simtieminte are si astu-felu se recomande graciei loru.

VIII.

Mirésa nouă.

Sosì érn'a si intr'aceste Pista se facu totu mai demnu de sympathia si iubirea unguriloru. Isolatul de totu din cercurile putine romane, care mai cutediau se infrunte atacurile puterniciloru dilei; combatutu aspru de Romani pentru purtarea sa antinationala: elu si-resbună persecutandu ori ce idea nationala si pe toti propagatorii ei, ca se-i nimicësca, se nu mai fia nici unulu si se remana elu invingatoriu a supraturorua.

Astu-felu din dì in dì, facendu cäte unu nou actu anti-nationalu, cadiu repepe totu mai in josu pe trepte prepestici.

Celu de pe urma actu alu seu fu scoterea limbei romane din officiu in comunele romane, si sequestrarea sigileloru cu inscriptiune romana ale satelor romanesci; introducendu in locul acestora limb'a magiară si sigile facute cu inscriptiune totu in acésta limba.

Prin atate fapte elu dovedì cu desevërsire unguriloru, ca se potu increde intr'insulu, — éra Romaniloru, ca l'au perduto pentru totu-de-una.

Elu inca era de parerea ast'a, si nici nu mai voi se proceda in alta directiune.

Intr'aceste elu amblă a dese ori la famili'a lui Székelyhid, unde totu-de-una fu primitu cu cea mai mare afabilitate din partea tuturora.

Conversatiunile ce le-a intretinutu cu Irma, au stérnuitu in dinsulu cea mai buna sperantia pentru visitorulu seu. Ce e dreptu, elu nu i-a facutu inca vr'o declaratiune categorica de amoru, inse la unele aluziuni ale lui in asta privintia ea a respunsu prin niste termini, cari erau de natur'a d'a-lu incuragiá, si prin urmare se putea simti fericitu.

Intr'una din dile Pista siedea singuru in odaia sa, meditandu despre viitorulu seu, — candu deodata usi'a se deschise, si intrà Lajos, fratele Irmei.

Pista sarì de pe scaunu si lu-salutà cu cea mai mare bucuria, ca pe unu óspe forte placutu, in care dinsulu vedea pe visitorulu seu cumnatu.

— Am vinitu tramsu de mama-meia, — incepù Lajos, — se te invitul la noi pe mane la o serata declamatoriala-musicala, insotita de dantiu.

— Spune multiamit'a mea iubitei tale mame, — response Pista, — me simtiescu onoratu prin acésta invitatiune, si me voi infatisiá.

— Inse nu numai ea, — continua Lajos, — dar si soro-meia mi-a spusu, că nesmintitul se vii.

— Si domnisor'a Irma?

— Si ea.

— Ah! este pré gratiosa.

— Si toti te dorim.

— Voi merge. Cum se potu refusá o invitatiune atâtu de gentila?!

Si dupa aceste vorbe ei ocupara locu si inceputa a conversa despre felurite obiecte.

Pista se simtiea forte fericitu, cäci nu numai domn'a lu-invitatà, dar inca si domnisor'a. Elu ingramadì pe educatorulu acestei sciri bune cu totu felulu de amabilitati, si nu-lu lasà a se departa pana sér'a tardiu; dar si atunce mersera amendoi a ciná in ospetaria.

In diu'a urmatòria la timpulu ficsatu Pista se afla dejà la Frundiesci. Elu era celu d'antaiu dintre toti óspeti. I parea forte bine, cäci putea conversa neconturbat cu Irma.

— Pré frumosu de la dta, ca ai vinitu atâtu de punctualu, — observa ea.

— Invitatiiunea dtale e cea mai placuta porunca pentru mine, — response elu, — si implindu-o, mi-am facutu cea mai mare placere.

— Asia dara dta te afli bine in satutiulu nostru simplu?

— Ori unde — in societatea dtale.

— Prin urmare astazi nu-ti vei petrece pré bine, cäci la noi au se fia acuma multi.

— Ori cäti voru fi, eu numai pe dta te voi uvede necontentit.

— Vei face forte reu.

— Pentru ce?

— Pentru ca ceialalti óspeti se voru supera pe dta.

— Ér dta?

— Eu?

— Da, da!

— Ah! Eta tocmai vinu óspeti. Érta-me, ca trebuie se me ducu a-i primi!

Si Irma, usiora ca o gazela, fugi din salonu spre intimpinarea óspetiloru. Pista o urmà.

Pe candu ei sosira afara, o trasura cu óspeti se oprì dejà in pòrta. Era betranulu proprietariu Szilvay cu socfa si flic'a sa. Elma, o bruneta copila cu fatia rumena, care suridea cu veselia, ca tóte fetele cari sciu ca voru dantiá in curendu.

Pista ajutà damele a se cobori din trasura, ér Szilvay se radiemà de bratiulu lui Székelyhid, care i si strinse man'a amicalu.

Damele se sarutara, si domn'a Szilvay aruncà o cautatura prin curte, dar nevediendu acolo decatul o trasura straina, dise:

— Dóra noi suntemu cei d'antai!

— Ba nu, — response Irma, — dlu Zimbranu a sositu de multu.

— Scii frate, — incepù a dice Szilvay lui Székelyhid, — damele nu pré au datin'a a se infatisiá niceairi precisu. Eu dara am impinsu aratatoriulu orologiu cu o óra mai nainte, ca nu cumva se intardiamu. Hahaha!

— Forte bine ai facutu, — response Székelyhid.

(Va urmá.)

S A L O N U

Calindarulu septemanei.

Duminec'a Sf. Parinti, Evang. Ioan Cap. 17 st. 1 - 13.

Dumin.	16	28	Sf. Theodor.
Luni	17	29	Apost. Andronicu (incepe Mosii).
Marti	18	30	Sf. Ierom. Teodot, Petru si Dionisiu.
Mercuri	19	31	Ier. Patriciu.
Joi	20	1	Mart. Thalaleu.
Vineri	21	2 (†)	Imp. Constantin si Elena.
Samb.	22	3	Mart. Vasilisc. (Sambeta Mosiloru.)

Curieriu modei.

Scump'a mea amica ! Dilele calde nu mai vreau să sosescă, ma în septemană trecută a fostu atâtu de frigu, incât parea că suntemu în mijlocul ernei. Credu, că tu vei fi sciindu mai bine acestă, căci gherulu de siguru a facutu paguba mare și în gradin'ata.

Din caușa frigului nici în moda n'a pututu inca să intre vr'o schimbare mare. Cele mai portate stofe sunt: cachmir, beige și serge, la cari spre decorațiune se ia grosgrain și catifea. De a supra rochiei de una coloare arare ori se vede vr'o tunica targata, dar și atunci vergelele sunt de aceeași coloare cu rochi'a.

Croialu inca nu multu s'a inschimbatu. Tota stramutarea e aceea, că pe talia pantierata acuma se pôrta niste fiche-uri mici și scurte, cari nu sunt imprisorate în giurului taliei, dar capetele securte dinainte sunt legate și de-a supra pe peptu înzestrata cu unu buchetu de flori său de panglice.

Aceste fiche-uri se facu din crêpp-lisse albu, se decorează cu dantele său fodre, său din stof'a rochiei, cu ciucuri său cu alte decorațiuni de asemenea soiu.

Tunic'a acuma în adeveru are forma de zadia (Schürze), dinainte adeca mai de multe ori e foarte lungă, dar se croiesce atâtu de angusta, incât rochi'a dinapoi remane de totu neacoperita.

Déca rochi'a e neteda, tunic'a e lungă; dar a supra rochiei decorate tunic'a trebuie să fie lungă.

Peleriile au feluri forme și trebuie puse pe capu în mai multe feluri; peler'a de peru de calu negru, nalța, cu pariți ingusti și netedi, înzestrata giuru impregiuru cu o panglica lata de catifea cu masle și dinapoi cu două aripe, — se pôrta trasa josu pe frunte; peler'a de paie, negra, cu pariți dinainte lati, dinapoi mai angusti, acoperita de-a supra cu masle mari de grosgrain negru și crengi de migdale înflorinde, ér dinainte înzestrata cu o cununa de flori de migdale, — astu-fel de peleria se pună de totu napoi, tocmai pe conciu; peleria de paie, negra, cu impletitura fină, nu asiá înalta și giuru impregiuru cu pariți în o forma și înveliti cu catifea negra, de a supra cu masle mici de catifea și o péna mare de struti, ér din laintru de partea stanga niste male de panglice vînete deschise și degrosgrain din coloarea crème, — aceasta peleria se pôrta asiá, că în partea drépta vine josu pana la urechia, ér în stang'a maslele aplicate ajungu mai pana pe mijlocul capului.

Si astă siede foarte bine, mai alesu fetielorui tineri și viale.

Mai sunt și alte forme de pelerii. Dar cine ar putea inspira pe tóte ?

Intre altele sunt și de acele, cari dinainte se tragă pe frunte și numai dinapoi se decorează cu flori o parte a paretilor.

Dar destulu atât'a !

A ta

Alesandrina.

B o m b ó n e.

Iubitoriu de arte: (in atelieriu pictorului) Portretul e luerat escelentu. Dar én spune-mi, cum ti-ai pututu alege unu modelu atâtu de uritu ?

Pictorul: Portretul acesta reprezinta pe mama-me.

Iubitoriu de arte: Pardon ! Asiu fi pututu să ghicescu acéstă numai decâtă, căci sémena asiá de bine dtale.

Advocatul: (catra acusatulu) Povestesce-mi dara cum s'a intemplatu.

Acusatul: Asiá dara în societatea a doi amici . . .

Advocatul: De ce-i numesci amici ? Di mai bine, că în societatea a doi complici, doi banditi !

Acusat: Cum ti-place. Amendoi au fostu advocați.

X. după ce luase bacalaureatulu — ni povestesc „Telegrafulu“ din Bucuresci — fusesc trimisă de parintele seu la Paris să invetie art'a lui Esculapu. Sé vedemus cum invetia !

Peste unu anu, tatalu vine la Paris, gasesce pe fiulu seu, a casa incungjuratu pana în gătu numai de tratate de medicina.

— Fiulu meu, o să te rogu acuma să lasi putinu studiulu, — dise parintele, — să me plimbi și pe mine prin Paris, să vediu și eu minurile acestui mare orasius.

— Cu mare placere, tata, — respunse fiulu dându cu piciorulu în carti.

Mersera a dôu'a di pe la o multime de edificiuri, vediura multe statui, în fine ajunsera înaintea unui edificiu mare și posomorit.

— Dar astea ce o fi, fiulu meu ? — întrebă parintele.

— Vedi, asta nu o sciu tata, — dise X., — dar să intrebu pe sergeantulu de di. Elu mi-va spune. Se duse și lu-intreba.

— Facultatea de medicina, — respunse agentulu politiei c'o voce resunatória.

Si tata-seu lu-tramisese să invetie medicin'a !

CE E NOU?

Principele de coróna Rudolf va pleca dilele viitorie la Miramare, unde s'așu și facutu pregatirile de primire. Dupa alte sciri, cari inse inca nu sunt positive, Maj. Sa regin'a inca va petrece câteva septembri în acestu castelu pomposu.

Tiarulu Russiei a sposit la bâile de la Ems, unde se astépta și imperatulu Vilelmu.

Principess'a de Wied, mum'a Dómnei Romaniei a sositu la Bucuresci si a trasu la palatul de la Cotroceni, sè petréca langa august'a sa fiica.

Isabella, ex-regin'a Spaniei, nu peste multu érasi se intórcé din Paris in Spania, si a nume in alcazarulu de Sevilla in Andalusia. Inse mai nainte de a merge acolo, va petrece câte-va septemanu in vr'o baia de mare.

La siedinti'a publica solemna a societătii „Petru Maior", ne onorara cu placut'a loru presintia inca urmatóriile dame : Gojdu, contessele de Odescalchi, sororile Ioanescu, Kopperly, Kutassi, Kónócsy, Iseux, Békésy si Ilca Fehér.

Unu geru cumplit'u a fostu in nótpea de 7/19 maiu spre sambeta in 8/20, care ni-o facutu daune enorme in tiér'a intréga, si mai cà a nimicita sperantile economiloru dar mai v rtosu aceloru cu vinie si cu gradini. In urmarea acestei loviturii numai dec tu incepura a se urc  rapede pretiurile graneloru si a legumeloru. Nu scim, ce va mai urm  inca!

In Oradea-mare incepe s  grasseze versatulu negru. Pan'acuma mai multi insi au cadiutu victim'a acestei epidemii infricosiate.

Spesele esund rii din Budapesta s'au urcatu la o suma de 107,216 fl. si 70 cr. Frum sa suma aruncata asi  dic ndu numai in ventu.

„Bene Merenti", adeca medali'a romana fondata de curendu la Bucuresci pentru distinctiuni literarie si artistice, s'a conferit uile trecute urmat rilor, si a nume class'a prima parintelui Melchisedecu episcopulu Dunarei-de-josu, si dloru : A. Treboniu Laurianu decanulu facult tii de litere in Bucuresci, Demetriu Gusti fostu ministru de instructiunea publica, Cesaru Boliac fostu presedinte alu comitetului archeologicu, B. P. Hasdeu directoru alu revistelor „Column'a lui Traianu" si „Revist'a scientifica si literaria", dr. A. Fetu membru alu Societ tii academice, Teodoru Aman pictor, Georgiu Sion barbatu de litere, Mateiu Millo artistu dramaticu, Grigoriu Stefanescu professoru la facultatea de sciintie in Bucuresci, colonelulu Slaniceanu directoru generalu alu sc lei militarie in Romania; medali'a de merite, class'a a doua s'a conferit dloru : G. Tatarescu pictor si M. Pascaly art istu dramaticu.

 erasi Bene Merenti ! Monitoriulu oficialu alu Romaniei publica  erasi patru decrete Domnesci, prin cari se ac rd  dloru M. Cogalniceanu, Al. Orescu, P. S. Aurelianu si St. Falcoianu medali'a „Bene merenti" clasa I.

Sava inca a esundatu, si de la Carlstadt pana la Sisecu a facutu pagube grozave.

Junimea din Naseudu a tinutu la 15 maiu unu maialu, la care au participat uili.

Sesonulu b loru in anulu aceste nu se incepe sub auspicio bune. In septeman'a trecuta a fostu asi  de frigu, inc tu mai multe nopti a inghiatu. La Slia-ciu sesonulu se deschise la 24 l. c., la Coritnitia in 1 juniu, la Mehadia in 15 l. c., la Balaton-F red in 21 l. c., pe insula Margaretei la 15 l. c., din Karlsbad se scrie, c  numerulu  spetiloru acolo dej  s'a urcatu la 2647, de si e frigu, ma a si ninsu.

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Georgiu Petrescu, advocat u Bucuresci, s'a cununat cu domnisi ra Ana Iacobu Fetu.

Dlu N. Mavrocordatu locotenentu in armat'a

romana, la 4 maiu a serbatu cununia sa cu domnisi ra Mari ra Ciocarlanu, in beseric'a de la Sarindari in Bucuresci.

Dlu Emanuil Stefanescu a condusu la altaru in Bucuresci pe domnisi ra Eugenia Stadl.

Biserica si sc la.

O fundatiune noua. Avramu Maxinu, fostu protopopu si canonico onorariu din Timisi ra, pe langa angustele sale vinite parochiale, cu o economia parsimoniala, a pututu totusi las  familiei sale 3000 fl., si ac st'a a adus'o in legatura si cu unu scopu filantropicu nationalu. Si a nume famili'a sa, care sta din 3 membrii, are dreptulu a dispune numai de fructele capitalului,  r insu-si capitalulu remane nealienabilu, c  „fundatiune Maxiniiana" spre a d  dupa m rtea celor 3 membrii ai familiei — in totu anulu c te dou  stipendie pentru doi studinti romani. Ac sta fundatiune se va administr  de catra capitululu din Lugosiu. Piulu fundatoriu a avutu intentiunea s -si eterniseze prin ac sta fundatiune si numele a doi f i pr  iubiti ai sei, morti amendoi in fl rea vietii loru : Alesandru si Georgiu ; prin urmare cele dou  stipendie se voru numi : „Stipendiulu Alesandru" si „Stipendiulu Georgiu." Nobila mangaiere a unui parinte, lovitu — prin perderea fiiloru sei — in simtimentele cele mai delicate ale animei sale. S -i mai dic mu inca odata : In eternu amintirea lui !

Irina Nagy, f ia unui proprietariu magiaru din comitatulu Mosiony, a recursu la ministeriulu de culte pentru concesiune de a put  face esamenulu de maturitate, c ci dins'a voiesce s -si urmeze studiele la universitate.

O mappa oprita. Ministrul de culte a oprit u trebuintiare in sc olele s rbesci a unei mappe compusa de G. Georgeviciu. Mapp'a reprezent  partile s rbesci.

Societati si institute.

Societatea de lectura din Clusiu a gimnasiiloru romani va tin  in a dou'a di de Rusali (6 jun. st. n.) o siedintia publica dupa programa urmat ria : 1) „Cuventu de deschidere", rostitu de presedintele Mihali, stud. de clas'a VIII. 2) „Desc ptate Romane" intonatu de corulu vocalu. 3) „O privire de pe Carpati" declamatiune. 4) „Sciint'a 'mpreunata cu religiositatea face pe omu fericit'u" disertatiune (premiata de dnulu protopopu Gavrilu Popu cu unu galbenu) rostita de autorulu Petru Dulfu, stud. de clas'a VIII. 5) „Pandurulu cersitoriu" poesia de Eugeniu Cadaru, declamata de Ioane Haragosiu stud. de clas. VIII. 6) „Romanu verde c  stejarulu" intonatu de corulu vocalu. 7) „Despre insemanatarea educatiunii in vi t'a unui popor" disertatiuna (premiata cu doi taleri) rostita de autorulu Teodoru Mihali. 8) „Echouri de suspine" poesia de Popiliu, declamata de Aureliu Orianu, stud. de clas. VIII. 9) „Plccarea in batalia" fragmentu din o poema epica, cetitu de autorulu Petru Dulfu, stud. de clas. VIII. Dupa aceste va urm  10) o represintatiune teatrala : „Vladutiu mamei" co-media originala intr'unu actu de V. Alesandri ; si in fine 11) „Cuventu de inchidere" rostitu de Vasiliu Pavelu stud. de clas. VII.

Societatea Inocentiu M. Cleiniana a teologiloru din Blasius a tinutu la 17 Maiu siedintia publica, cu declamatiuni, cantece si disertatiuni intereseante.

Societatea de lectura „Petru Maior", a junii

mei romane din Budapest, va tiené in 16, 28 maiu, la 4 óre d. m. siedinti'a sa de incheiere, fiindu-cà anul scolasticu se termina cu finea lui maiu.

Literatura.

Carti scolarie. La Iasi a aparutu editiunea a diecea din „Metod'a noua de scriere si cetire,” pentru usulu clasei I primare, de institutorii : I. Crénga, C. Grigorescu, G. Ienachescu, N. Climescu, V. Receanu si A. Simionescu. Pretiulu 50 bani. — Totu acolo in curendu va aparé : „Povatiuitorulu la cetire prin scriere dupa sistem'a fonetica,” de institutorii G. Ienachescu si Ioanu Crénga.

„Vae Secatureanu”, cantecel de I. Janovu, se afla de vendiare prin librariile din Iasi.

Diuariulu „Press'a” din Bucuresci a incetatu indata-ce ministeriulu Florescu, pe care l'a sustinutu, si-a datu dimissiunea.

Dlu P. S. Aurelianu a publicatu dilele trecute o importanta lucrare agronomica, intitulata „Bucovina”, deseriere economica, insotita de o charta.

La Bucuresci a aparutu de sub tipariu urmatorulu opu : „Conspectu a supra literaturei romane si scriitorilor ei, in ordine chronologica”, partea II, de Vasile Gr. Popu. Déca ni se va tramite, vomu publicá o recensiune a supra lui. Acuma insemnàmu, că pretiulu e 3 lei.

Dlu Ioanu Tducecescu, cunoscutulu bravu inventatoriu in Lipova, érasi a scosu de sub tipariu unu manualu didacticu, si a nume : „Introducere in economia,” destinatul pentru scólele poporale romane. Pretiulu 20 cr.

Teatr u.

Teatrulu romanu din Bucuresci si-a inchis stagiunea, care abia a duratu dòue luni si jumetate. Publiculu n'a spriginitu de felu pe dlu Pascaly. Acuma in teatrulu celu mare jóca o trupa francesa, care represinta operete frivole, si teatrulu totu-de-una e plinu.

Industria si comerciu.

La espositiunea din Philadelphia nu iéu asiá multi ómeni parte precum s'ar fi asteptat. La deschidere, adeca in 10 maiu au asistat 50,000 de ómeni, in 11 maiu numai 14,713, in 12 maiu 10,242 si in 13 maiu 11,650 de ómeni.

Economia.

Muscele columbace in primavéra acést'a facura mari excursiuni, si se aratara si prin unele parti ale Ardélului, facéndu pagube mari intre vite.

Locustele s'au ivitu in 15 judetie din Romania, de la Cahul si pe tóta marginea Dunarii pana Doljiu.

Suvenirea mortilor.

Amalia Alessandrescu-Cormosiu n. Lupanu, soc'i a dlui Demetriu Alessandrescu-Cormosiu, a re-pausat in St. Anna langa Muresiu, la 14 maiu, in etate de 21 ani.

Gergon Milly, inventorius luminelor „milly” a murit in septeman'a trecuta la Paris.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Aleșandru Kocsi in Pest'a. 1876. Calea ticei nr. 39.

Ghicitura numerica

de Emilia Popu n. Marcusiú.

O10 o11a12ie ! O13u14 15e18iè10a!
13e15e918 10i17i10e12 e15o1218e12i18,
15ai12a 11i15ii o 9o'1018'a 11a10a
I1216ii 18o10u'18ia19 10e17a18i18?

12uai18u ó10e 18ié10 a10o11a12a,
13e918u 14a19o1018iai 12ai18ci 16ii!
15ea1015a o13a18a, a1414a10 11a9u12a,
9i'18i20o10 10e919u12 13e9u18e 13e11ii.

13. 12.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 16 :

Trecutu-au secle multe si multe ginti barbare
Peritu-au blastemate de cei ce i-au strivitu;
Er vechile popóre c'a scopululu in mare
Remasu-a neclatite din loculu loru iubitu.

Ar. P. Densusianu.

Bine au ghicitu-o domnele si domnisiórele : Amalia Lipovanu, Nina Cogicariu, Ermina Popescu, Eufrosina Baltescu, Maria Lazarescu, Maria Cernatescu, Eufrosina Licescu, Agafita Micsiunescu, Nina Muresianu, Marta Popoviciu, Eufrosina Gligorescu, Victoria Avramescu, Cleopatra Vinereanu, Agafita Popescu, Maria Crisanu, Sofia Abrudanu, Olga Ardeleanu, Zoe Dimbu.

Post'a Redactiunil.

Dlu P. D. in Clusiu. Vomu intrebuintia din ele pe ronda candu va fi locu.

Dlni G. Ch. in Galati. Cu cartile cerute nu putem servir. Pretiulu foii nòstre este insemnat in frunte.

Dsórei E. P. in Tintiari. Cartea ceruta se va tramite in lun'a vitória.

Dlni I. S. in Tr. Nu-mi dai adresa buna, si totusi te miri, că respectivulu n'a primita foia. S'a tramsu a dòu'a óra.

Dlni C. M. in C. Nu e eu patintia.

Nr. 5 din „Siedietore“, aparutu la 1 maiu contine aceste : Scóla-te, Romane! poesía de Iosifu Vulcanu, — Rugatiunea crismariului, de Itieu, — Siepte bóle de capetania ale sufletului, de unu preotu, — Tenguirea feciorului avutu, dara prostu, — versu de plugariulu Gavrilu Micescu, — Invetiturile lui Mosiu Martinu, pentru economi, — Doine de la Toplitia, tramsise de Nicolae Reu, — Salcea si stejariulu, fabula, — Hodoroscu si Troscu, — Ciumelituri, de Aleesa Latesiu, — Ce e nou in tiéra si in lume? — Unu talhariu, anecdota, — Responsuri, — Calindarulu lunei lui maiu. — Rugàmu si de asta data pe dnii preoti, notari si inventatori a respondi acésta foia in poporu. Pretiulu ei pe unu anu este numai 1 fl. Esemplare complete se mai afla.